

SVAKO DIJETE MOŽE USPJETI

Daniela Matić, mag.¹

Sažetak

Škola bi danas trebala voditi i motivirati, poučavati, ali i učiti. Ona bi trebala biti mjesto unutarnje motivacije i, prema Glasseru i Greeneu, „dobitnik-dobitnik” rješenja. Sam koncept kvalitetne škole podrazumijeva visoka očekivanja za svakoga učenika i kvalificirane nastavnike u svakoj učionici, koji bi trebali pomagati svim učenicima u ostvarenju njihovih ciljeva. Uspjeh učenika trebao bi biti mjera kvalitetne škole. Svako dijete može uspjeti uz kvalitetan angažman nastavnika i škole, koji konstantno brinu o kvaliteti i unapređenju svojega rada, kroz stalan razvoj i koncept cjeloživotnog učenja. Motiviran i angažiran nastavnik motivira i angažira učenike, vidi ih kao ravnopravne i jednako odgovorne za nastavni uspjeh.

Ključne riječi: *angažirana nastava, kvalitetan nastavnik, kvalitetna škola, motivacija, učenički uspjeh.*

1. UVOD

Znanje daje moć, ali podrazumijeva i etičku odgovornost onoga koji poučava. Kvalitetan nastavnik ne osuđuje i ne ponižava, ne služi se arogancijom i ne dokazuje svoju intelektualnu nadmoć nad učenicima. „Kada ljude podsjećamo na njihove slabosti i kada im predbacujemo prošle greške ne stvaramo kvalitetne odnose niti potičemo kvalitetan rad” (Greene, 1996 :69). Učenici mogu pružiti mnogo, ukoliko im se priđe sa očekivanjem i povjerenjem. Ipak, ukoliko se pred njih ne stavi konkretno očekivanje i ne pruži im se podrška, nema niti konzekventnih rezultata. Ako nastavnik ne očekuje puno, on ne inspirira učenike da ulože napor. Ako se učenici ne trude, nikad neće razviti svoje sposobnosti i mogućnosti, a to je ne samo odgovornost učenika, nego i svih uključenih u nastavni proces. “Tek kad dobro upoznamo i prihvatimo teoriju izbora, shvatit ćemo da možemo kontrolirati jedino naše ponašanje: ne možemo izravno kontrolirati nikog drugog” (Glasser, 2005 :81). Stručnjaci, naročito psiholozi, ističu da su dječje sposobnosti različite, da sva djeca imaju svoje jake i slabe strane, i da nastavnik treba pomoći razvoju jakih strana, umjesto ustrajanja na tome što djetetu ne ide dobro. Pri tom se treba boriti i protiv predrasuda: “Zaključiti da učenici ne mogu naučiti važne stvari, kao što je čitanje, jer su siromašni, na neki način hendikepirani ili intelektualno zaostali, znači nebržnost i nehumanost” (Stoll i Fink, 2000: 256).

1. KVALITETNA ŠKOLA

U svojoj knjizi *Nastavnik u kvalitetnoj školi* William Glasser navodi šest uvjeta za kvalitetan rad:

1. Razredna sredina mora biti ugodna i poticajna.
2. Od učenika treba tražiti da rade isključivo nešto korisno.
3. Od učenika se uvijek traži da rade najbolje što mogu.
4. Od učenika se traži da ocjenjuju i poboljšavaju svoj rad.
5. Kvalitetan rad uvijek godi.
6. Kvalitetan rad nikad nije destruktivan.

---

¹ E-pošta: daniela.matic11@gmail.com, Sveučilište Hercegovina, Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića, Bijakovići, Bosna i Hercegovina

Prva zadaća nastavnika u kvalitetnoj školi je steći povjerenje učenika i provesti ovih šest uvjeta. Budu li se osjećali ugodno na nastavi, počat će učiti kako bi i dalje osjećali ugodu:

„Kad učenici nauče teoriju izbora postat će svjesni da žele kvalitetu i da je u vašem razredu mogu postići” (Glasser, 1999 :39). Za to je, dakako, potrebno vremena i strpljivosti. Nastavnik kvalitetne škole je profesionalac, ne šefuje, nego vodi : „Lakše je gundati protiv stege, jadikovati zbog loših udžbenika, nepravednih završnih testova, preopširnog nastavnog programa i propisanih nastavnih metoda, nego prihvatiti odgovornost za promjenu” (Ibid, 1999: 29). Profesionalni nastavnici trebaju pružiti odgovornost za svoj rad, za sadržaje i metode kojima poučavaju. Ne bi trebali biti u zastarjelom, suparničkom odnosu sa svojim učenicima, a svakako je bitno uključiti i roditelje, koji bi trebali biti strpljiviji u poučavanju djece i realniji u svojim zahtjevima.

Škola bi se trebala razvijati na način da reducira sve oblike učeničkog i nastavničkog stresa, s pravim omjerom zahtjeva i primjerenih reakcija. O lošem učinku nagrada i kazni na napredak učenika dosta pišu i Glasser i Greene: „ Istraživanja pokazuju da kazna, kao sredstvo prisiljavanja učenika na poslušnost, u njima budi otpor, pobunu, neposluš i prkos... Kada odnos ovisnosti stvaramo pomoću nagrada, učenicima je više stalo do nagrade, nego do učenja” (Greene, 1996 :71). Isti autor navodi šest vještina kojima se grade kvalitetni odnosi:

1. Ljubav
2. Slušanje
3. Iskrenost
4. Učenje
5. Vođenje
6. Ograničenja

No, ako ovih šest vještina provodimo obrnutim redoslijedom, ne stvaramo kvalitetan odnos, nego se stvara tzv. „šest O”:

1. Ogorčenost
2. Otpor
3. Odbijanje
4. Odstupanje
5. Oklijevanje
6. Osveta.

„Nitko ne može postati voditeljem u kvalitetnoj školi ni u bilo kojoj drugoj organizaciji ako ne nauči graditi povjerenje kod drugih. Povjerenje stvara kvalitetne odnose, nužne za stvaranje kvalitetne klime u školi, a ona omogućuje učenicima da kvalitetno uče” (Ibid, 1996 :75). U svojoj knjizi *Kvalitetna škola* dr. Glasser kaže kako je kvalitetno obrazovanje jedini odgovor na probleme naših škola, ali i da je uspješno poučavanje vjerojatno najteži posao na svijetu: „ Poučavanje je teško i u najboljim uvjetima, a kad se ne razmišlja o potrebama učenika i nastavnika, još je teže pa i nemoguće. Sve metode poučavanja koje zanemaruju potrebe nastavnika i učenika osuđene su na neuspjeh” (Glasser, 2005 :29). Kada imate učenike i nastavnike zarobljene u začaranom krugu radnih uvjeta i nerealnih očekivanja postavljaju se pitanja: „Može li svaki učenik uspjeti?” i „Kolika je odgovornost nastavnika za uspjeh učenika?”

2. MOŽE LI SVAKO DIJETE USPJETI ?

Bezbroj je primjera u praksi i povijesti koji dikazuju da može. Gluha i slijepa Helen Keller nije znala ni jednu riječ do sedme godine, a postala je svjetski poznata spisateljica i naučila je više jezika. Mahatma Gandhi (1869. - 1948.) je kao dječak bio plašljiv i stidljiv, a postao je simbol borbe za ljudska prava i nacionalni heroj Indije. Demosten (384. -322. pr.Kr.) je imao problema s disanjem, kontroliranjem pokreta, nije mogao izgovoriti slovo ”r” – i mucao je. Postao je najveći grčki govornik. Einstein je u osnovnoj školi prepoznat kao dijete s poteškoćama u učenju.

I danas, zbog predrasuda, mnoga djeca ne dobiju priliku odstvariti se u punini. Stoje li im nastavnici i škola na putu? Priznati svjetski pedagog Inge Eidsvåg, koji je napisao brojne knjige o nastavnoj praksi i koji se svim silama odlučio boriti protiv ubijanja onoga što pedagogija jest, a za pedagošku slobodu svakog nastavnika pa tako i njihovih učenika, u sjećanju na jednog svojeg nastavnika piše: „Začuo sam svoje ime. Činilo mi se da sam dobio udarac preko leđa, tijelo mi je postalo neosjetljivo i hladno, sudbina mi je bila zapečaćena. Ustao sam i osjećao teške, olovne okove na nogama, dok sam se vukao k ploči... Njegov dvosmisleni način obraćanja, plašio nas je. Primali smo od iste osobe, istovremeno, dvije različite poruke. Dok sam se polako spuštao u stolicu, nastavnik je podigao glavu i dugo me gledajući izgovorio: ”Izgleda da neki u ovom razredu misle da su toliko dobri da nema potrebe da uče kući”. Peklo me je. U tom sam polugodištu bio nagrađen trojkom iz tog predmeta, ali poniženje je bilo jače od svega” (ur. Djuliman i Nilsen, 2007 :95-97).

Učenici se sve vrijeme mijenjaju, razvijaju se, a mi dolazimo u kontakt s novim učenicima. U susretu s tim novim, i mi trebamo obnavljati našu pedagošku volju. Pierr Quentin, glavni lik u romanu *Zbornica* (1983.) Christiana Rouaudsa, ovako to opisuje: “Odakle dolazi ovaj beskrajni umor, koji ga savladava kad dođe večer? On nije tjelesni, ni intelektualni, on se može usporediti sa istrošenošću glumca nakon predstave. Je li, zato, moguće, na duge staze, izdržati neprestanu prijetnju noža oštrog kao britva, koju čine pogledi tridesetoro djece u razredu? Možda. Ali bez neke vrste štita, koji je u stanju zaštititi najnježnije niti duše, nemoguće je, minutu za minutom nekažnjeno stajati izložen bilo oduševljenju ili apatiji, koji, svako na svoj način, mogu biti iscrpljujući u razredu. Želja i radost istroše se, i jadan onaj koji pored svega toga još razmišlja o budućnosti ove djece. A sve naše metode –lomljive su kao najtanje staklo. Samo lagani dodir dovoljan je da se sve uništi. Jedna nepažljivo izrečena riječ, neko odviše neočekivano pitanje, najmanji dašak nepravde; I odjednom stojiš pred svima, bez odjeće i drhteći kao žrtveno janje” (u ur.Djuliman i Nilsen, 2007). Jedna od ključnih stvari u poučavanju je motivacija. U praksi bismo svaki dan trebali unositi motivirajuće inovacije u naše učionice. Dosada, rutina i obveza najveći su neprijatelji nastavnika. Ukoliko su učenici korak prije nastavnika, pedagoške slobode nema. Vremena se mijenjaju, djeca se mijenjaju, mora se mijenjati i nastava.

3. KVALITETAN NASTAVNIK

Djelotvorni nastavnici bi trebali prihvatiti svoju pedagošku slobodu, odbaciti zadane okvire i prilagoditi se potrebama svojih učenika. Treba ih motivirati na samostalno služenje različitim izvorima znanja. Učenici bi danas trebali participirati u planiranju nastave, ali i u odabiru nastavnih metoda. “Biti djelotvoran nastavnik znači znati čime i kako potaknuti učenike da uče” (Kyriacou, 2001: 13). Umorni i istrošeni nastavnici, koji nemaju interesa za razvojem nastave, demotiviraju učenike. “Nastavnici koji pate nisu osobe pogodne za bavljenje frustriranim učenicima. A dok su učenici frustrirani i nastavnici će biti takvi...Nastavnici trebaju shvatiti da će zadovoljiti i svoje i učeničke potrebe jedino onda izaberu li poučavati tako da zadovoljavaju potrebe” (Glasser,2005 :79).

Reflektivno poučavanje, gdje nastavnik kritički prosuđuje svoj rad, široko se zagovara posljednih godina. Nemoguće je raditi na sebi bez takve prosudbe vlastitoga rada. Kyriacou (2001) nam nudi tipičan popis pitanja kojima se nastavnici osvrću na svoj rad kako bi razmislili o tome na koje bi se nastavno područje morali usredotočiti kad razmišljaju o svojoj nastavi :

- Dobro planiram svoju nastavu, imam jasne ciljeve i primjeren sadržaj i strukturu nastavnog sata.
- Na vrijeme pripremam materijale potrebne za nastavu.
- Moja tumačenja i upute su razumljive i na razini primjerenosti učenicima.
- Pitanja upućujem svim učenicima podjednako i služim se otvorenim i zatvorenim pitanjima.
- Služim se raznovrsnim nastavnim aktivnostima.
- Moji su nastavni sati primjereni učeničkim sposobnostima.
- Održavam razinu nadzora i rada potrebnog za učenje.

- Pažljivo pratim učenje za vrijeme nastave i pomažem onim učenicima koji imaju problema.
- Ocjenjujem rad, uključujući domaće zadaće, temeljito, konstruktivno i na vrijeme.
- Moj odnos s učenicima je dobar i temelji se na uzajamnom poštovanju i razumijevanju.
- Moje stručno znanje o predmetu je dovoljno za posao koji obavljam.

Ovo je primjer upitnika kojeg je autor koristio na seminarima za stručno usavršavanje nastavnika i koji pomaže nastavnicima mijenjati određene vidove svoga rada, ako primijete propuste obzirom na nužnost mijenjanja njihove dosadašnje nastavne prakse. Osim ovakvih upitnika, mnogi se nastavnici služe ocjenskim ljestvicama u procjeni svoga rada i rada svojih kolega. Razvijeni su različiti dokumenti, mape i profile, kojima se mjere umijeća i kompetencije nekog nastavnika. Razvoj kompetencija i ekspertize bitan je za profesionalni razvoj i djelotvornost čitavoga školskog sustava.

Ekspertni nastavnici imaju dodatne kvalitete koje Kyriacou (2001) karakterizira kao:

- Predanost poslu koja nadilazi osjećaj dužnosti.
- Određena količina karizme koja proistječe iz prirode njihova interesa za posao i za učenike koje poučavaju.
- Razumijevanje toga što je bitno za naučiti i koji je najbolji način da se učenike podigne s razine na kojoj se nalaze sad na razinu na kojoj želimo da budu.
- Sposobnost predviđanja problema i djelotvorne intervencije kad nastupe problemi kako bi učenje glatko teklo.

Po njemu, bitno je prikupljati podatke o sadašnjem našem radu koristeći metode kao što su: vođenje dnevnika, snimanje nastave, prikupljanje povratnih informacija od kolega nazočnih našim satima ali i od učenika. Uz pomoć tih korisnih podataka o svom radu nastavnik može analizirati i raditi na usavršavanju svojega poučavanja. Osim vlastitog usavršavanja, dobro je savjetovati i kolege. Najviše se može naučiti promatrajući kolege, ili sudjelovanjem u tečajevima i seminarima za iskusne nastavnike, kojima je svrha razviti određena nastavna umijeća i stručnost u korist promjena u poučavanju, učenju i ocjenjivanju u školama. Rabindranath Tagore, indijski pjesnik i dobitnik Nobelove nagrade za literaturu, prenosi staru istinu kada kaže da: "... lampa koja drugima treba osvijetliti put, mora i sama gorjeti" (ur.Djuliman i Nilsen, 2007 : 90). Ako nastavnici ne misle da je ono što rade u nastavi korisno, motivirajuće i produktivno, onda je nastava osuđena na propast. Još je Augustin prije 1600 godina rekao: "Ono što ne volimo, ne možemo ni razumjeti". Oduševljenje i ljubav prema onome što se uči govori učenicima da je to što učimo bitno i zanimljivo.

Susreta između učenika, nastavnika i nastavne građe suština je nastave. Eidsvåg je pisao i o nastavniku iz svoga sjećanja koji je uspio u svojoj pedagogiji: „Slušao nas je, uzimao nas je za ozbiljno, zanimao se za ono što smo mi mislili. Bio je jasan do bola, nikome nije povlađivao, nego se suprotstavljao, vodio nas je dalje, navodio nas je da ponovno razmislimo o svemu...Nije izigravao ni boga munje, koji je želio strahom utuviti znanje u nas. On se usudio biti drukčiji. Uspio je u onome što čini dobru nastavu dobrom: da nas nađe tamo gdje smo se mi nalazili – i da nam onda pokaže nešto za što mi nismo ni znali da nam treba. Znao je mnogo više od ostalih, misli su mu bile snažnije, imao je više nijansi u izrazu. I na kraju, imao je onu istinsku znatiželjnu radost saznanja" (ur.Djuliman i Nilsen, 2007 :117-120).

U školama poput naših, koje se upravljaju prema zadanim ciljevima i koje su birokratizirane trebalo bi biti ovakvih nastavnika, koji razvijaju svu svoju stvaralačku snagu u direktnom kontaktu sa učenicima. Kvintilijan je o tome kakav treba biti nastavnik rekao: "Neka bude kao roditelj svojim učenicima, i neka na sebe gleda kao na njihovog predstavnika, jer su oni prepustili svoju djecu njegovoj brizi. Neka bude neopterećen, ali i neka ne prihvaća opterećenja kod drugih. Neka bude pažljiv, ali ne i strog, blizak, ali ne i previše prislan: strogoća će ga učiniti nepopularnim, a prisnost će stvoriti odbojnost. Neka se njegovo podučavanje bez prestanka bavi onim što je pozitivno i časno; što više bude opominjao, to će rjeđe morati kažnjavati. On mora kontrolirati svoj temperament, bez zatvaranja očiju pred greškama koje bi trebalo ispraviti; u njegovom podučavanju ne bi trebalo biti

koketiranja, on treba biti radišan, njegovi zahtjevi u razredu trajni i uporni, ali ne i nerazboriti. On mora biti spreman odgovarati na pitanja – ali postavljati pitanja onima koji sjede šutke. Kada hvale učenikov nastup, neka ne bude ni previše škrt na riječima, a ni previše izdašan u pohvalama: prvo će stvoriti otpor prema školi u učenicima – drugo će ih učiniti samozadovoljnima. Kada on ispravlja greške, mora izbjegavati sarkazam i grdnje: to oduzima učenicima hrabrost i slabi želju za radom.” Ni suvremeni Eidsvåg nije daleko u tumačenju kvalitetnog nastavnika: ”Ovo je stvarni predmet svakog nastavnika: da mu se sviđaju učenici. Da ih voli. Da voli i lijepu i ružnu djecu, i pametnu i glupu djecu, i lijenu i vrijednu djecu, i odgojenu i neodgojenu djecu. To je njegov poziv. A ako ne voli djecu, onda to mora naučiti. Jer to se, naravno, može naučiti, kao što se i sve ostalo može naučiti. Njegov je zadatak da bude u kontaktu s čitavim, živim djetetom, a ne samo s njegovom malom glavom. Zbog toga nastavničko zvanje zahtijeva da i on bude prisutan kao čitav, živ čovjek, a ne samo kao jedna malo veća glava. Tako je lako, i tako teško- biti nastavnik” (Eidsvåg, 1962).

Nastavnici koji ne vole svoje učenike, padaju u zamku da gledaju samo u njihove nesavršenosti. Vide sve ono što djetetu nedostaje, ali ne i ono što dijete ima. Vide ograničenja, ali ne i mogućnosti. Oni trebaju biti brižni: “ Brižni nastavnici očekuju od svih učenika dobar uspjeh; oni čine sve što je potrebno i najbolje što znaju da bi svakom učeniku pomogli uspjeti. Ista načela kojima se upravljaju učenici koji se brinu za svoje učenje, jednako vrijede za nastavnike, roditelje, važne ideje ili za organizacije kao što su škole” (Stoll i Fink, 2000: 256). Stoll i Fink kvalitetnu i djelotvornu školu vide kao brižnu obitelj koja za razliku od disfunkcionalnih obitelji, odnosno nedjelotvornih škola, funkcioniraju na sljedeći način: “Puno očekuju od svojih članova, razvijaju njihove prednosti, a pritom pružaju uzajamnu podršku; kompenziraju i pomažu ublažiti posljedice pojedinačnih slabosti, a ponašaju se na načine utemeljene na uzajamnom povjerenju, poštovanju, optimizmu i intencionalnosti” (Stoll i Fink, 2000: 256).

4. ANGAŽIRANA NASTAVA

Nastavnik mora imati vrlo jasne planove za svaki sat da bi mogao i “improvizirati”. Pored godišnjih, mjesečnih, tjednih, dnevnih planova i pripreme svakog pojedinog sati, težište treba staviti i na emocionalno učenje. Nastavni sadržaji trebaju imati takvu vrijednost da će je učenici pamti i kada se sat završi, jer nastava ne smije postati rutina. Nastava je život. A život zahtijeva angažiranost. Svakom učeniku treba pokazati da je bitan i vidljiv. Unni Helland, iskusna profesorica savjetuje sljedeće”Ti si odrasla osoba, a ne prijatelj, prijateljica. Tvoj je autoritet sigurnost u razredu. ”Preuzmi kontrolu, preuzmi učionicu”, niko ne smije biti u sumnji da si ti šef. Ali, moraš napraviti dovoljno mjesta i za ostale u tom prostoru. Na jednoj plodnoj oranici dovoljno je mjesta za razvoj mnogih biljki. Budi vrtlar koji zna da različite biljke zahtijevaju različitu njegu da bi se potpuno razvile. U pedagoškom jeziku to se zove ”prilagodjena nastava”. Kompetentni nastavnik stručno je potkovan. To će ti pomoći da se osjećaš sigurnije u svojoj ulozi. Dobro vođenje razreda preduvjet je za stvaranje okolnosti u kojima će se razviti optimalni uvjeti za učenje. To je vrlo teško! Moraš vidjeti svako pojedino dijete. Ismijavanje se ne dozvoljava! Mi se nikada ne smijemo jedni drugima! Pozitivna i sigurna atmosfera u razredu, u kojoj JA SMIJEM, JA MOGU, JA HOĆU predstavlja razvojni cilj svakog pojedinog djeteta, pretpostavlja da će se negdje i pogriješiti, bez da to bude razlog da se učenik izloži napadu, bilo od djece ili od odraslih” (ur.Djuliman i Nilsen, 2007).

Učenici prepoznaju kvalitetnog nastavnika. Iskrenost, vjerodostojnost i samostalnost su najcjenjeniji. Učenici uzimaju za ozbiljnu poruku koja dolazi od osobe, koja je i sama uzima za ozbiljno. Autentičan nastavnik pokazuje svoju stručnu potkovanost, pojašnjava svoje planove, usklađuje riječi i djela, ali i priznaje greške, pokazuje dio sebe kao čovjeka, uzima učenika za ozbiljno, nema ljubimce i svjestan je svoje uloge. On želi svojim radom uvesti učenike u isti svijet znanja u kojem i sam živi. On je kvalitetan nastavnik: „ Kada nastavnici posvuda shvate da je njihova najveća i najteža zadaća voditi učenike, kada shvate da učenike treba motivirati iznutra, na temelju njihovih osnovnih potreba, da se prisilom ništa ne postiže, da sve važne i trajne promjene dolaze iznutra, da rješavanje problema „našim načinom” dovodi do rješenja „pobjednik-pobjednik”, kada počnu slušati što im učenici govore umjesto da im samo drže prodike, kada prestanu stalno nekoga okrivljavati i pokušaju naći rješenja kojima će svi biti zadovoljni, kada s natjecanja prijeđu na suradnju i timski rad, kada počnu graditi i

održavati povjerenje kako bi učenici znali da im je to važno, i kada shvate važnost stalnih poboljšanja i nalaženja novih načina podučavanja, onda ćemo kvalitetne škole imati posvuda, a ne samo tu i tamo” (Greene, 1996: 107). U takvim, kvalitetnim školama, svi učenici mogu uspjeti.

Zaključak

Brojna su istraživanja pokazala da način na koji nastavnici vode nastavni proces utječe na kognitivne, socijalne i emocionalne ishode učenja. Nastavnik u kvalitetnoj školi ima još veću odgovornost svojim znanjima i sposobnostima oblikovati, usmjeravati i pomagati učenicima učiti u okviru suvremene nastave što i od njega zahtjeva stalan rad na razvoju nastavnih umijeća kroz cjeloživotno učenje. Iz primjera navedenih u radu moguće je zaključiti kako svako dijete ima potencijala uspjeti. Pri tom mu nastavnici i škola ne smiju stajati na putu. Kao društvo znanja to ne smijemo dozvoliti. Jedan od najznačajnijih zahtjeva današnjeg odgoja i obrazovanja je uskladiti školu i nastavu svakom učeniku u okvirima potrebama suvremenog, stvarnog života. Učenike danas treba učiti kako živjeti, kako kritički razmišljati, kako se razvijati i kako svijet u kojemu živimo učiniti boljim. Kvalitetan nastavnik u svima vidi potencijale, on motivira sve učenike, on je savjetnik i voditelj, trener, a ne šef, on vidi prednosti, a ne ističe stalno mane, ne kritizira i ne sudi, nego potiče. On je ispred svog vremena i ima snagu preuzeti odgovornost za uspjeh svakog djeteta. On treba spoznati da *svako dijete može uspjeti*. Kvalitetan nastavnik svojim učenicima prenosi da ima nešto što je vrijedno naučiti, kaže im što je to, zašto je to vrijedno naučiti – i kako se to može naučiti. 4. god. pr.Kr. Seneka je rekao:”Non scholae, sed vitae discimus” - ”ne učimo za školu, nego za život.” Identificirajmo potencijale svih učenika, motivirajmo, potičimo, napredujmo.

Literatura

1. Djuliman, E. i Nilsen, H. (2007): *DIJETE, nastavnici i škola: ideje za inspiraciju i za djelovanje / izbor tekstova* Inge Eidsvåga, Sarajevo: Helsinški komitet za ljudska prava Bosne i Hercegovine
2. Bjørneboe, J. (1962): *Nastavnici i učenici. Put u budućnost*, knjiga I. Oslo.
3. Glasser, W. (2005): *Kvalitetna škola; Škola bez prisile*, Zagreb: Educa.
4. Glasser, W. (1999): *Nastavnici u kvalitetnoj školi*, Zagreb: Educa.
5. Greene, B. (1996): *Nove paradigme za stvaranje kvalitetnih škola*, Zagreb: Alinea.
6. Kyriacou, C. (2001): *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb, Educa.
7. Stoll, L. i Fink, D. (2000): *Mijenjajmo naše škole. Kako unaprijediti djelotvornost i kvalitetu škole*, Zagreb: Educa.

DANIELA MATIĆ, MA

Summary

School today should guide and motivate, teach and learn as well. It should be a place of inner motivation and, according to Glasser and Greene, “winner-winner” solutions. The concept itself suggests high expectations for every student and qualified teachers in every classroom, who should help all students achieve their goals. Student achievement should be the measure of a school’s quality. Supported by engaged teachers, who take a constant care of the quality and improvement of their work, through permanent development and the concept of lifelong learning, every child can succeed. A motivated and engaged teacher motivates and engages students, sees them as equal and equally responsible for the success of teaching.

Key words: *engaged teaching, motivation, quality school, quality teacher, student’s success,.*

